

Ummæli

Í lötunum ímillum býr lukkan

**Malan Poulsen:
Ímillum. Yrkingar.
Mentunargrunnur
Studentafélagsins 1995.
48. s. kr. 90**

Í endanum á fyrsta yrkingasavninum hjá Maluni Poulsen, »Lát« frá 1988, viðgjörði hon sín leiklut sum yrkjari. Sjey ár seinni kemur annað savníð við heitinum »Ímillum« og tekur við júst her.

Fyrsta yrkingin eitur »Fjarleiki nærleikans«. Eg'íð er nær náttúruni – ein panteistiskur Guð er eisini hugsandi – og gerst eitt við hana, með þá íð eg skal skapa samband við önnur, leggja orðini seg ímillum. Ein kensla af samhöyri fær eg'íð at vilja nærkast hinum mannaþörvunum, men henda sama kenslan fyllir hana við orðum »sum skúgva meg / frá«. Hetta er tann aldargamla tvístöðan hjá listamanninum: tú fært illa verið bæði eygleiðari og luttakari. Tittulin kann so stótt sigast at gera eina samannfatan af yrkinginni.

Yrkingarnar í »Lát« voru mangan svartskygðar, meðan samljóð og samlyndi í stóra mun eyðkennir »Ímillum«. Dæmi eru tær báðar yrkingarnar sum eita »Eind«. Í tí fyrstu gerst kroppurinn ein sólskinsdag eitt við foldina, og í tí seinni er hugurinn fylltur av gerandislotinu. Í tí fyrstu er denturinn lagdur á kroppinn, í tí seinni á huginn, men í báðum eru líkam og sál fyrirtreytir fyrri hvörjum öðrum. Báðar yrkingarnar eru lýsingar av gævustundum, tá ið hesi gerast eitt.

Löngu í næstu yrkinginni – hon eitur »Split« – vil kroppurinn einki, meðan hövdið heldur seg hava tamarhald á öllum. Nettpung heldur, tí tá ið tað er so langt ímillum hövð og líkam, so er tað tekin um tvörrandi samljóð.

Antitesa
Bygnaðurinn í yrkingunum er tíðum antitetskur, t.e. at mótsætningar verða settir upp ímóti hvörjum öðrum. »Nærleiki fjarleikans« var eitt dæmi, og tær triggjar »Eg«, »Tögn« og »Örd« eru önnur dæmi. (Eins og tað sást, eru titlarnir ofta stuttir).

Í »Eg« verður sagt frá, at hóast »eg búgvi í skitnasta býi / gangi í larni«, so hefur eg'íð einaferð búið í mammu síni og havt kærleiksupplivingar. Bæði tittul og innihald leggja dent á eg'íð og tess upplivingar, meðan endareglan, »í tær«, varpar nýtt ljós yfir tað undanfarna. Útgangsreglan vendir rákinum, og nú lesur tú yrkingina öðrvísi. Fyrir

treitin fyrri lívshugi og upplivingum hjá eg'aum er júst at finna í hesum smáu orðum: »í tær«. Tað dýrabærasta í tilveruni er treytað av öðrum.

Tað einfalda, tað glæsilega og reina er ikki tað áhugaverða. Nei, tað hugvekjandi og forvitnisliga býr í rivuni ímillum ymisk stöðir. Tá ert tú áberur – eins og í kvæðunum – men tað er eisini her, tú kanst leita tær innlit.

»Gift« ber við eitrið sum stavar frá tí at verða kveistraður burtur, og »sum nærst av tögnini«. Tað, sum ikki sleppur út, vendir broddinn inneftir. Hesari á baki kemur »Ein grön kúla«, ið sigur frá lívsneitanum, sum hóast deyða og mistreysti altíð »sendir spirar út«. Tann antitetski bygnaðurinn kemur her til sjóndar sum ein yrking í mun til eina aðra.

Syndafallið

Í »Eva« verður hendan takkað fyrri, at hon beit í súreplið, tí hetta var atvöldin til alt menniskjansligt innlit og til alla skapan. »Eva« er lík »At vera listakvinna í Føroyum« úr fyrsta savninum, har formóðurnar Annika og Beinta verða takkaðar.

Í Skapanarsöguni setur Guð mark ímillum ljós og myrkur, dag og nátt. Ella sum Janus Djurhuus sigur tað í »Móses á Sinaifalli« »tá settist mark ímillum var og er«. Men menniskjan kann fara yvirum hesi mörk, og tað er júst tað, Eva ger, tá ið hon etur av súreplinum. (Tað stendur annars ongastaðni í söguni um syndafallið, at Adam og Eva eta súrepli, men at tey eta av dvöðstri »træi kunnleikans«. Hvussu súreplið er komið upp í leikin er ein önnur søga).

Í »Framtíðin« verður sagt, at hendan er full av deyða og akkurát tí eisini av lívi. Hesi eru jú samantvinnað. Eitt kent lag í kvøðuljómunum er »Hvat var lívið uttan Jesus?«. Malan Poulsen hevði iva-leyst broytt regluna til »Hvat var lívið uttan deyðan?«

»Tíðin« – sum er ein av teimum fáu löngu yrkingunum – vil vera við, at »Ímillum dag og nátt / streymar veruleikin«. Lívið verður lívað í spenningsøknum ímillum ljós og myrkur, millum tað dökka og tað bjarta. Tíðin verður samanbörin við vatn, og sum hetta ger hon hyljar, har minni hava innivist. Og tey snúgva seg bæði um lív og deyða. Lombini og kálvarnir mugu lita lív, og »tú« fært »surliga blóðru / at

blása«. Deyðin er fyrirtreytin fyrri tilveruni, og fyrri at skapa mást tú sameina lív og deyða.

Tittulyrkingin er programyrking, har tað verður tikið fram, at bæði ímillum menniskjur og fyrri at flyta seg úr einari legu í aðra eru forðingar at vinna á.

Ímillum her og har nú og tá meg og teg byrjanina og endan eru slør so tunn so tjúkk eru brýr so stuttar og langar eru múrar at bróta niður

Ella við orðunum hjá Karsteni Hoydal: »Um stórar sjónir syngja allar brúgvær«.

Ítøkiligur uppruni

Fyrta helvt av savninum og væl tað snýr seg um innlit og hálvavegna abstrakta tilverutalking, meðan yrkingarnar í seinnu helvt eru meira ítøkiligar. Í hesum partinum er tann beinleiðis atvoldin til yrkingina antin í titlinum ella í sjálvum tekstinum. Her eru yrkingar til alvan («Lítla» og »Lítli navnleysi»), tíðarbundnar upplivingar («Summar 90», »Julidagur«, »Januar 1991«), bústaður og umhvørvi («Bylið», »Mitt hús«, »Keypmannahavn«). Nettí at íblásturin til hesar yrkingar er bundin at einari ávísari uppliving ella tí eitt ávíst stað, gerast tær meiri avmarkaðar enn tær undanfarnu yrkingarnar. Hóast væl orðaðar lötmyndir, ið mangan standa fullkomiliga skarpar, so flevna tær ikki so víða, sum yrkingarnar í fyrstu helvt av savninum.

Yrkingarnar í »Ímillum« eru broysknar og finliga bygðar, men hesum má lesarin »ki fara skeivur av, tí aftanfyrri býr ein munandi styrkin. Tær stökka avgjört ikki so lætt sundur sum onkur kanska vildi hildið. Tær eru heldur ikki á tremur av staðfetingum. Tær fara nettupp ikki so langt, at tær koma við ítøkiligum niðurstöðum, men vísa varliga á, at lívið og tað áhugaverða finst í gloppum og ávegis. Í leysari luft, hvørki her ella har, er innlit at vinna. Sum tað einaferð varð sagt um »Sólareygja« hjá Róa Patursyni: Í rivuni ímillum upplivingina og orðini er spenningsókið hjá yrkingini.

Jógvan Isaksen

Eitt dæmi um eina fitta og vakra ólavssøku mynd. Mynd jan

Nú nærkast freistini 10. august:

- Sendið bestu ólavssøku-myndirnar til Sosialin og tit eru við í Olympuskapping

Saman við SMS-foto, ið umboðar kenda OLYMPUS-merkið, skipar Tíðindablaðið Sosialin fyrri stórar fotokappingar, har øll kunnu vera við.

Evnid er ólavssøkan og her er eingin avmarking. Fólk kunnu senda inn myndir frá einum hvørjum á ólavssøku tað veri seg ítrótt, spæli, tiltøkum av ymsum slag, familjamyndir osfr.

Freistin at lata myndirnar inn er 10. august.

Talan er bæði um svart- / hvítar og litmyndir.

Besta myndin fær eitt OLYMPUS fototól í virðis, næstbesta myndin vinnur eitt OLYMPUS ur og allar myndirnar, sum koma í blaðið - vit velja tær

10-20 ella 30 bestu - hetta alt eftir hvussu stór undirtøkan verður - fáa ókeypis framkalling og fotoalbum frá SMS-foto.

PIZZA-VINIR

Hevur tú hug at fáa eina ella fleiri PIZZA inn á gólv- ið, so ring tlf. 18866, og tú hevur PIZZA'ina bert rindar tíma.

Vit í PIZZARIA royna altíð at hava kostnaðin so lágan sum møgilegt, soleiðis at kundin bert rindar 30 kr. fyrri heimkoyringina. Hetta tilbod er ið bert galdandi fyrri viðskiftafólk í Tórshavn.

Vit vóna, at hetta tilbod kemur væl við.

PIZZARIA
Tlf. 18866

MØTLAR

Vit seyma møttlar.
Nakrir eru á goymslu

Tlf. 24724 / 24599